

Jafnréttisáætlun Grunnskólans í Þorlákshöfn

Skólaár 2019-2022

Inngangur

Í 18. gr. laga nr. 10/2008 um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla, ber öllum fyrirtækjum og stofnunum sem hafa fleiri en 25 starfsmann að setja sér aðgerðarbundna jafnréttisáætlun þar sem fram kemur hvernig starfsmönnum eru tryggð þau réttindi sem kveðið er á um í 19.-22. gr. jafnréttislaga. Skólinn ber auk þess að uppfylla 23. gr. jafnréttislaga (menntun og skólastarf) og 22. gr. sömu laga (kynbundin áreitni).

Markmið laganna er að koma á og viðhalda jafnrétti og jöfnum tækifærum kvenna og karla og jafna þannig stöðu kynjanna á öllum sviðum samfélagsins. Allir einstaklingar skulu eiga jafna möguleika á að njóta eigin atorku og þroska hæfileika sína óháð kyni.

Í lögum um grunnskóla nr. 91/2008 og í aðalnámskrá grunnskóla frá 2011 er víða fjallað um jafnrétti kynjanna og mannréttindi. Þar er áhersla á að bæði kynin hafi jafnan rétt til náms, þátttöku í samfélaginu, fjölskyldu og atvinnulífi. Markmið námsins og kennslunnar og starfshættir skólans skuli vera þannig að komið sé í veg fyrir mismunun m.a. vegna uppruna, kyns, kynhneigðar, búsetu, stéttar og trúarbragða.

Sveitarfélagið Ölfus hefur markað sér stefnu í jafnréttismálum. Þar er lögð áhersla á að grunnskólinn vinni markvisst að eflingu fræðslu um jafnréttismál og gegn neikvæðum staðalímyndum kynjanna. Jafnframt er óskað eftir því að skólinn geri áætlanir um hvernig jafnréttisfræðslu sé háttað.

Jafnréttisáætlun Grunnskólans í Þorlákshöfn fjallar annars vegar um nemendur og hins vegar um starfsfólk. Helsti áherslupátturinn í skólastarfinu er að nemendur og starfsfólk skólans nái hámarksárangri og að skólastarfið miði að því að styrkja og efla hvern og einn til framfara og þroska. Mikilvægt er að starfið mótist af metnaði og hvatningu til sjálfstæðra verka og aukinnar vísýni, þar sem hver og einn fær notið sín á eigin forsendum.

Samskipti einstaklinga eiga að grundvallast á gagnkvæmri virðingu, kurteisi og tillitssemi, sem er forsenda þess að hverjum og einum líði vel. Gagnkvæmt traust, jákvæð og uppbyggileg samskipti móta framfarir góðan starfsanda.

Skólastarf í anda jafnréttis tekur mið af mismunandi hæfileikum fólks. Því er haft að leiðarljósi í skólastarfi Grunnskólans í Þorlákshöfn að tækifæri nemenda og starfsfólks byggji fyrst og fremst á hæfileikum og færni.

Mikilvægt er að nemendur og þeir sem starfa við skólann hafi jafnan rétt til að hafa áhrif á skólastarfið, stefnumótun og ákvarðanatöku og skal reynt að tryggja það með sem bestum hætti.

Allt skólastarf í Grunnskólanum í Þorlákshöfn skal vera í anda jafnréttis. Jafnrétti á að vera samofið leik og starfi nemenda og starfsfólks og þurfa allir að geta starfað í þeirri vissu að ekkert hamli þeirra starfsánægju.

Jafnréttisáætlun skólans er kynnt fyrir öllum þeim sem að skólastarfinu koma. Þar sem um grunnskóla er að ræða er hún kynnt sérstaklega fyrir foreldrum og er þar lögð áhersla á þann hluta hennar sem snýr að nemendum. Áætlunina má nálgast á heimasíðu skólans.

Ábyrgð

Skólastjóri ber ábyrgð á jafnréttisáætlun skólans og sér um að í september ár hvert sé kosið í jafnréttisnefnd sem sér um endurskoðun og viðhald jafnréttisáætlunarinnar. Í framkvæmdar-áætlun kemur fram hvernig jafnréttisáætlun er viðhaldið, hver/hverjir bera ábyrgð á einstökum þáttum hennar og og hvenær sá þáttur skal unninn.

Jafnréttisnefnd Grunnskólans í Þorlákshöfn

Í jafnréttisnefnd Grunnskólans í Þorlákshöfn sitja fjórir fulltrúar kennara/starfsmanna. Hlutverk nefndarinnar er:

- Að fylgjast með að unnið sé eftir jafnréttisáætlun skólans
- Að endurskoða áætlunina árlega og koma tillögum að breytingum til skólastjóra
- Taka saman gögn sem unnið er að skv. áætluninni s.s. tölulegar upplýsingar og fylgja eftir umbótum í kjölfarið sé þess þörf
- Safna saman og miðla hugmyndum um jafnréttiskennslu
- Fylgjast með breytingum á lögum og reglugerðum um jafnréttismál kynjanna

Starfsmenn

Starfsmenn Grunnskólans í Þorlákshöfn eru 60 talsins (mars 2019). Skipting milli kynjanna er þannig að konur eru 54 (90%) og karlar 6 eða 10% af starfsfólki skólans. Launajafnrétti er í skólanum fyrir sambærileg störf.

Í stjórnarskrá lýðveldisins stendur að „allir skulu vera jafnir fyrir lögum og njóta mannréttinda án tillits til kynferðis, trúarbragða, skoðana, þjóðernisuppruna, kynþáttar, kynhneigðar,

litarháttar, efnahags, ætternis og stöðu að öðru leyti. Konur og karlar skulu njóta jafns réttar. Allir starfsmenn eiga að geta komið skoðunum sínum á framfæri og virðing skal borin fyrir ólíkum skoðunum.

Laus störf, starfsþjálfun, endurmenntun og símenntun

Laus störf við skólann standa opin jafnt konum og körlum. Starfsmenn skólans njóta sömu möguleika til símenntunar og starfsþjálfunar. Þeir búa einnig við jafna möguleika til stöðuhækkana, stöðubreytinga og breytinga á vinnuáætlunum.

Í anda jafnréttis laga eiga stjórnendur að leitast við að gera nauðsynlegar ráðstafanir þannig að starfsmenn, jafnt karlar sem konur, geti samræmt sem best starfsskyldur sínar og skyldur gagnvart fjölskyldu. Mikilvægt er að starfsfólk hafi tækifæri til þess að sinna skyldum sínum í starfi jafnt sem einkalífi og að gott jafnvægi sé þar á milli. Gera skal starfsfólki af báðum kynjum kleift að samræma fjölskyldulíf og vinnu. Ennfremur skal starfsfólki gert kleift að sinna tímabundinni fjölskylduábyrgð sem skapast af veikindum barna, maka og foreldra. Ekki skal líta á það sem mismunun að tekið sé tillit til kvenna vegna þungunar eða barnsburðar.

Launajafnrétti

Starfsmenn skulu fá greidd jöfn laun og njóta sömu kjara fyrir sömu eða jafn verðmæt störf. Allir skulu eiga sömu möguleika á endurmenntun og starfsþjálfun. Einnig eiga allir að hafa sömu möguleika á stöðuhækkunum og stöðubreytingum.

Jafnréttissjónarmið skulu vera höfð að leiðarljósi til jafns við önnur mikilvæg sjónarmið þegar ráðið er í störf. Reynt skal að halda fjölda starfsmanna af hvoru kyni sem jöfnustu að því gefnu að umsækjendur séu jafn hæfir.

Vinna við gerð jafnréttisstefnu í jafnlaunamálum er hafin á vegum Sveitarfélagsins Ölfuss og er áætlað að henni ljúki fyrir árslok. Greina þarf laun og fríðindi starfsmanna til að kanna hvort um kynbundinn launamun sé að ræða innan skólans og leiðréttu launin ef fram kemur óútskýranlegur munur á launum karla og kvenna líkt og kemur fram í 19. gr. laga.

Kynbundið ofbeldi, kynbundin og kynferðisleg áreitni

Í Grunnskólanum í Þorlákshöfn er unnið að gerð stefnu og viðbragðsáætlunar gegn einelti og kynferðislegu áreitni í garð starfsfólks. Í 22. gr. jafnréttis laga segir að yfirmenn skuli gera sérstakar ráðstafanir til að koma í veg fyrir að starfsfólk og nemendur verði fyrir kynbundnu ofbeldi, kynbundinni eða kynferðislegri áreitni á vinnustað, í félagsstarfi eða skólum.

Skilgreining á kynbundnu ofbeldi, kynbundinni áreitni og kynferðislegri áreitni er að finna í 2. gr. jafnréttislaga. Kynferðisleg áreitni getur verið líkamleg, orðbundin eða táknræn.

Stjórnendur bera ábyrgð á því að kynbundið ofbeldi, kynbundin áreitni og kynferðisleg áreitni viðgangist ekki í skólanum og meðferð slíkra mála er í þeirra höndum. Þeir bera ábyrgð á og vinna í samvinnu við jafnréttisteymi að fræðslu um kynbundið ofbeldi, kynbundna áreitni og ofbeldi á vinnustöðum samanber 22. gr. laganna. Halda verður við viðbragðsáætlun og fara reglulega yfir verklagsreglur hennar sem taka til forvarna og bregðast við komi til þess að beita verði viðurlögum, bæði meðal starfsfólk og nemenda.

Nemendur

Í lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla eru skýr ákvæði um að á öllum skólastigum skulu nemendur hljóta fræðslu um jafnréttismál þar sem m.a. sé lögð áhersla á að búa bæði kynin undir jafna þátttöku í samfélaginu, svo sem í fjölskyldu- og atvinnulífi. Áherslu ber að leggja á að drengir og stúlkur eigi sem víðtækasta og jafnasta möguleika.

Auk þess skal kynjasambættingar gætt við alla stefnumótun og áætlanagerð í skólastarfi. Kennslu- og námsgögn mega ekki mismuna kynjum og í starfsfræðslu og við ráðgjöf í skólum skulu allir nemendur óháð kyni hljóta fræðslu og ráðgjöf í tengslum við sömu störf samanber 23. gr. laganna.

Við endurskoðun námskrár hvert ár er farið yfir af námskrárteymi skólans hvort þessu ákvæði sé fylgt eftir og hvort horft sé til þess í skipulagningu og áætlanagerð að námsgögn mismuni ekki kynjum. Þegar að starfsfræðslu kemur er þess gætt af kennurum og yfirstjórn skólans að bæði kynin fari jafnt á vinnustaði sveitarfélagsins óháð starfsemi þeirra.

Haft er að leiðarljósi að kynin taki sem jafnastan þátt í öllu skólastarfi. Í skólanum á að fara fram menntun til jafnréttis þar sem fjallað er um hvernig ýmsir þættir geta skapað mismunun eða forréttindi í lífi fólks. Sem dæmi má nefna aldur, fötlun, kyn, kynhneigð, litarhátt, menningu, skoðanir, trúarbrögð, tungumál, fjölskylduaðstæður og uppruna.

Öll vinna nemenda skal vera í anda jafnréttis þar sem lögð er sérstök áhersla á að nemendur rækti með sér samkennd, samhygð og virðingu fyrir skoðunum, tilfinningum og lífsgildum annarra. Nemendur eiga að hafa jafnrétti að leiðarljósi í öllum samskiptum.

Framkvæmd, eftirfylgni og endurskoðun

Skólinn sem vinnustaður gerir áætlun um hvernig starfsmönnum eru tryggð þau réttindi sem kveðið er á um í 19. – 22. jafnréttislaga. Skólinn sem menntastofnun gerir áætlun um hvernig hann uppfyllir 22. – 23. gr. laganna gagnvart nemendum sínum.

Tímasetning	Markmið	Aðgerð	Ábyrgð	Lokið
Október 2019	Að framfylgja jafnréttisáætlun skólans.	Skipa jafnréttisnefnd fyrir skólaárið 2019- 2020.	Skólastjórnendur.	Október 2019
Ágúst 2019 – maí 2020	Að framfylgja jafnréttisáætlun skólans.	Eftirfylgni með áætluninni. Fylgjast með að einstaka þættir séu unnir af ábyrgðaraðilum.	Skólastjórnendur, jafnréttisnefnd skólans.	Maí 2020
Október 2019	Kynna jafnréttisáætlun.	Kynna nemendahluta jafnréttisáætlunarinnar fyrir foreldrum á kynningarfundum. Áætlun sett á heimasíðu skólans.	Umsjónarkennarar, heimasíðuteymi.	Október 2019
Skólaárið 2019-2020	Að vekja og viðhalda meðvitund starfsfólks um jafnrétti í skólanum og hvernig þeir stuðli að því í starfi sínu (23.gr.).	Jafnréttisáætlun og jafnréttismál rædd á starfsmannafundum til að vekja starfsfólk til umhugsunar og meðvitundar um það hvernig þeir ræða við nemendur, hvernig kennslu er háttað og hvaða námsgögn eru notuð.	Jafnréttisnefnd og stjórnendur.	Maí 2020
Skólaárið 2019-2020	Laus störf standi bæði konum og körlum til boða (20. gr.).	Vísað í jafnréttisáætlun skólans og jafnréttisstefnu sveitarfélagsins þegar auglýst er eftir starfsfólki.	Skólastjóri.	þegar við á.
Skólaárið 2019-2020	Að jafna kynjahlutfallið í skólanum (18. og 20. gr.)	Hvetja karla sérstaklega til að sækja um lausar stöður við skólann.	Skólastjóri.	þegar við á.
Júní 2020	Að konur og karlar fái jöfn laun og njóti sömu kjara fyrir sömu eða jafn verðmæt störf (19. gr.).	Marka stefnu í jafnlaunamálum í samvinnu við bæjaryfirvöld.	Bæjaryfirvöld.	Júní 2020

Júní 2020	Að konur og karlar fái jöfn laun og njóti sömu kjara fyrir sömu eða jafn verðmæt störf (19. gr.).	Greina þarf laun og fríðindi starfsmanna til að kanna hvort um kynbundinn launamun sé að ræða innan skólans og leiðréttta launin ef fram kemur óútskýranlegur munur á launum karla og kvenna.	Skólastjóri, jafnréttisnefnd og bæjaryfirvöld.	Júní 2020
Skólaárið 2019 - 2020	Starfsþjálfun, endurmenntun og símenntun (20. gr.).	Skólastjórnendur og jafnréttisnefnd skulu gæta þess og hvetja til að starfsmenn sækji sér endurmenntun á sviði jafnréttismála.	Skólastjórnendur og jafnréttisnefnd.	Allt skólaárið.
Mái – júní 2020	Starfsþjálfun, endurmenntun og símenntun (20. gr.).	Skólastjóri og jafnréttisnefnd geri greiningu á sókn kvenna og karla í sambærilegum störfum í endurmenntunarnámskeið og starfsþjálfun. Geri jafnframt viðeigandi leiðréttingar komi óútskýrður munur á sókn kvenna og karla í slíka þjálfun og endurmenntun í ljós.	Skólastjóri og jafnréttisnefnd.	Júní 2020
Skólaárið 2019 - 2020	Að vera fjölskylduvænn vinnustaður (21. gr.).	Koma á kerfi sveigjanlegs vinnutíma (eins og rammar kjarasamninga leyfa) og stefnu skólans hvað varðar samræmingu fjölskyldu- og atvinnulífs.	Skólastjórnendur og jafnréttisnefnd.	Unnið allt skólaárið.
Júní 2020	Að vera fjölskylduvænn vinnustaður (21. gr.).	Marka stefnu um sveigjanleika í vinnutilhögun og samræmingu fjölskyldu- og atvinnu til að koma í veg fyrir togstreitu og skapa fjölskylduvænt vinnuumhverfi.	Sveitarfélagið Ölfus, skólayfirvöld.	Júní 2020
Skólaárið 2019-2020	Að bæði konur og karlar nýti sér þann rétt sem þau eiga varðandi foreldra- og fæðingarlof og sé leyfi vegna veikinda barna (21. gr.).	Kynna fyrir starfsfólki og þá sérstaklega varðandi foreldrum, réttindi og skyldur sem það hefur gagnvart vinnustaðnum.	Skólastjórnendur og jafnréttisnefnd.	Unnið allt skólaárið.

Október 2019	Að kynbundið ofbeldi, kynbundin áreitni og kynferðisleg áreitni sé ekki liðin í skólanum (22. gr.).	Fræðsla um kynbundið ofbeldi, kynbundna áreitni og kynferðislega áreitni fyrir kennara, annað starfsfólk og nemendur.	Skólastjórnendur og jafnréttisnefnd.	Október 2019
Október 2019	Að viðbragðsáætlun sem tekur á kynbundnu ofbeldi, kynbundinni áreitni og kynferðislegri áreitni sé til og uppfærð reglulega fyrir skólann (22. gr.).	Vinna að viðbragsáætlun sem inniheldur verklagsreglur og tekur til forvarna.	Skólastjórnendur og jafnréttisnefnd.	Október 2019
Október 2019	Viðbragðsáætlun skal byggja á reglugerð um aðgerðir gegn einelti, kynferðislegri áreitni, kynbundinni áreitni og ofbeldi á vinnustöðum (22. gr.).	Viðbragðsáætlun kynnt fyrir kennurum, öðru starfsfólki og nemendum.	Skólastjórnendur og jafnréttisnefnd.	Október 2019
Október 2019 og apríl 2020	Að kanna kynbundinn mun á líðan, sjálfsmynd, nám, áform og virkni nemenda.	Nemendakönnun Skólupólusins lögð fyrir.	Skólastjórnendur.	Apríl 2020
Skólaárið 2019-2020	Nemendur fái fræðslu um jafnréttismál þar sem m.a. er lögð áhersla á að búa bæði kynin undir jafna þátttöku í samfélaginu (23. gr.).	Vinna með jafnrétti kynjanna í lífsleikni og námskrárgerð. Jafnréttisfræðsla verði samþætt inn í allar námsgreinar á öllum skólastigum.	Umsjónarkennarar, kennarar.	Maí 2020
Skólaárið 2019-2020	Að vinna gegn stöðluðum ímyndum kynjanna (23. gr.).	Heimsóknir foreldra og annarra í skólann sem kynna ýmis störf. Þegar að starfsfræðslu kemur er þess gætt af kennurum og yfirstjórn skólans að bæði kynin fari á jafnt á alla vinnustaði sveitarfélagsins óháð starfsemi þeirra.	Skólastjórnendur, kennarar.	Maí 2020
Skólaárið 2019-2020	Kennslu- og námsgögn skólans skulu þannig úr garði gerð að kynjum sé ekki mismunað (23. gr.).	Vanda kennsluaðferðir og námsgögn þannig að þau mismuni ekki nemendum. Náms efni allra námsgreina er skoðað út frá jafnréttis sjónarmiði.	Kennarar, stjórnendur.	Maí 2020

Skólaárið 2018-2019	Að allir nemendur fái kennslu við hæfi (23. gr.).	Kennarar beiti fjölbreyttum kennsluháttum. Ólík reynsla og gildismat njóti sín.	Kennarar.	Máí 2020
Apríl – maí 2020	Kynjasambættingar skal gætt við alla stefnumótun og áætlanagerð í skólanum (23. gr.).	Stjórnendur og kennarar sækja námskeið í samþættingu jafnréttis og kynja-sjónarmiða.	Skólastjórnendur, jafnréttisnefnd.	Máí 2020
Máí – júní 2020	Að fara yfir og meta jafnréttisstarf og jafnréttisáætlun skólans.	Notast við sjálfsmat skólans og starfsmanna-viðtöl. Kynning að hausti fyrir nemendur og foreldra.	Jafnréttisnefnd, stjórnendur, starfsfólk.	Júní 2020
Máí – júní 2020	Að jafnréttisáætlunin sé í sífelldri þróun eins og önnur stefnumótun.	Vinna að tillögu að nýrri jafnréttisáætlun á grundvelli reynslu, verkefna og niðurstaðna kannana.	Skólastjórnendur, jafnréttisnefnd.	Júní 2020

Lokaorð

Mikilvægt er að fram fari faglegt og reglubundið mat á áhrifum jafnréttisáætlunar og jafnréttisstarfs í skólanum. Gunnskólinn í Þorlákshöfn sinnir innra mati skólastarfsins með reglulegum hætti. Innra mat fer meðal annars fram í starfsmannasamtölum, með könnunum á meðal nemenda, starfsmanna og foreldra á vegum Skólapúlsins. Með þessum könnunum gefst gott tækifæri til að kanna og leggja mat á stöðu jafnréttismála í skólanum.

Jafnréttisáætlun þessi skal endurskoðuð á þriggja ára fresti og aðgerðaráætlunin endurskoðuð við upphaf hvers skólaárs.

Jafnréttisnefnd Grunnskólans í Þorlákshöfn skipa:

Anna Sólveig Ingvadóttir

Garðar Geirfinnsson

Jónína Magnúsdóttir

Lovísa Rúna Sigurðardóttir

Jafnréttisáætlun Grunnskólans í Þorlákshöfn byggir á:

Jafnréttisáætlun Ölfuss 2016

Skólastefnu Ölfuss 2014

Lögum um grunnskóla nr. 91/2008

Lögum um jafna stöðu og jafnan rétt kvenna og karla nr. 10/2008

Aðalnámskrá grunnskóla frá 2011

Skólanámskrá Grunnskólans í Þorlákshöfn

Heimasíðu Jafnréttisstofu; jafnretti.is. – um skólamáli